

Täysistunto

Maanantai 8.3.2021 klo 9.59—14.23

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 27/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Elo.

Keskustelu

13.47 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tässä salissa on aamupäivä keskusteltu korona-epidemiasta, ja se on totisesti koetellut meitä yli vuoden, eikä kukaan pysty varmuudella ennustamaan, koska ja millaiseen normaaliin pääsemme palaamaan. Tässä tilanteessa on äärimmäisen tärkeää, että pystymme tukemaan yrityksiä niiden taloudellisessa ahdingossa, jotta mahdollisimman moni työpaikka voi säilyä. Jotta pystymme selviämään tästä kriisistä mahdollisimman vähin vaurioin, on tärkeää, että tehdyt toimet ovat oikeasuhtaisia ja oikeudenmukaisia. Kun virheitäkin väistämättä näissä poikkeuksellisissa oloissa tulee, ne on pyrittävä korjaamaan viipymättä. Virheiden osoittelun sijaan tarvitsemme ratkaisuja.

Hallitus on uudistanut kustannustukea edellisistä kierroksista — hyvä niin. Nyt tuki vastaa paremmin myös yksinyrittäjien, kulttuurialan ja matkailualan hätään. Kustannustuen piiriin tulevat nyt kaikenkokoiset yritykset. Tämän lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee parhaillaan tukimallia korvauksista yrityksille, joihin nämä uudet, nyt päätetyt ja päätettävät sulkutoimet kohdistuvat. Apu ei siis jää tähän.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kustannustuen kriteereitä on tässä lakiuudistuksessa muutettu niin, että pienet yritykset ja yksinyrittäjät yltyvät pienimpään 2 000 euron tukirajaan aiempaa helpommin. Jatkossa yksinyrittäjillä on mahdollisuus saada myös yli 2 000 euroa tukea, jos yrityksen liikevaihdon lasku ja tukikauden kustannukset ovat suuria. Tämä on merkittävä parannus aiempiin tukikierroksiin. Yksinyrittäjien osalta ulkopuolelle jäävät edelleen niin sanotut kevytyrittäjät, joilla ei ole Y-tunnusta.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa vielä esiin kulttuuri- ja tapahtuma-alan, jonka ahdingko on ollut ja on kestänyt. Kulttuuriala on Euroopan mittakaavassa toiseksi pahiten koronaviruksesta kärsinyt ala, joka on joutunut odottamaan tukitoimia aivan liian pitkään. Taide- ja kulttuuriala työllistää Suomessa yli 130 000 ihmistä. Music Finlandin tammi-kuussa tekemän selvityksen mukaan tulonmenetykset musiikkialalla vuonna 2020 olivat yhteensä lähes 255 miljoonaa euroa. Tapahtuma-alan yritysten liikevaihdot taas ovat pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

donneet koronakriisin aikana 70—80 prosenttia. Tapahtuma- ja kulttuurialan ahdinko heijastuu suoraan myös esimerkiksi hotelli- ja ravintola-alaan.

Kulttuuri- ja tapahtuma-alan oikeudellinen asema on ollut epäselvä, ja lukuisat alan toimijat ovat jääneet vaille koronatukia. On tärkeää, että tähän räikeään epäkohtaan nyt puututaan ja että kustannustuen kolmas kierros vastaa paremmin myös kulttuurialan hätään. Nyt onkin tärkeää varmistaa, että nämä kolmannen kustannuskierroksen tuet osuvat mahdollisimman hyvin niitä tarvitseville.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma on poissa. — Ledamot Löfström.

13.50 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Coronapandemin har nu pågått redan i ett år och det här är nu den tredje omgången av kostnadsstöd som kommer från regeringens sida. Tack till regeringen och minister Lintilä för det här förslaget, det är oerhört viktigt i synnerhet för de branscher och företag som har drabbats allra hårdast av de restriktioner och rekommendationer som vi har behövt för att bekämpa spridningen av coronaviruset men som har påverkat vissa företag väldigt dramatiskt.

Det finns flera förbättringar, som vi just hörde, i kostnadsstöd nummer 3. Man har tagit erfarenheter från både kostnadsstöd 1 och 2, de andra stödprogrammen som har funnits till företag, och förbättrat det i den här stödomgången. Bland annat att ensamföretagare kan få stöd är en mycket viktig och bra förbättring, och det hjälper också småföretagare mycket att man har minskat omsättningsgränsen för det här stödet.

Avslutningsvis, ärade talman, är jag mycket tacksam och glad att det här stödpaketet också finns tillgängligt för åländska företag. Normalt är näringslivsstöd någonting som är åländsk behörighet enligt självstyrelselagen, men nu med undantagstillstånd, en global pandemi och smittskydd som är rikets behörighet är det motiverat att också åländska företag kan få stöd via det här stödpaketet i likhet med de tidigare kostnadsstöden. Det är mycket välkommet på Åland, som har drabbats alldeles särskilt hårt av den här coronapandemin när sjöfart, turism och service är så stora sektorer på Åland.

Till sist är det också glädjande att se att EU-kommissionen har höjt maximigränsen för stöd till enskilda företag från 0,8 miljoner euro till 1,8 miljoner, och här finns nu en maxgräns på 1 miljon euro via det här kostnadsstödet, vilket också hjälper de företag som har varit riktigt, riktigt illa ute under den här coronapandemin som vi hoppas komma ut ur snart med vaccinationernas och vaccinernas hjälp.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Översättning.

[Tulkki esittää puheenvuorosta suomenkielisen yhteenvedon]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

13.55 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! On paljon yrityksiä, jotka ovat varsinkin toimintansa alkuvaiheessa olleet melkoisissa vaikeuksissa jopa verottajan kanssa ja siitä huolimatta selvinneet siitä. Niistä on tullut veroa maksavia, erittäin kannattavia ja kasvavia yrityksiä. Kun tätä määräaikaista kustannustukea katson, niin jos olen oikein käsittänyt, täällä määritellään ehtoja, missä tilanteessa kustannustukea yrityksille voi antaa. Näinhän sen aina pitää ollakin: olipa kyse lainasta tai rahan jakamisesta, niin joitakin ehtoja pi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

tää olla. Mutta pitää huomata myös se, että kaikki yritykset eivät suinkaan nyt nollakorkojen maailmassa ja matalien korkojen maailmassa ja isojen elvytyspakettien maailmassa ole niitä zombiyrityksiä, jotka toimivat vain halvan rahan varassa, ja totta kai silloin on oikein, että terveet yritykset pannaan etusijalle. Mutta edelleen, jos olen oikein käsittänyt, tämän määräaikaisen kustannustuen yrityksillä ei saa olla Verohallinnon kanssa maksuohjelmaa. Jos näin on, niin kysymys kuuluu — täällä ei kyllä nyt ole ministeriä eikä juurikaan hallituspuolueitten valiokuntaedustajia kovin paljon paikalla — onko tämä kriteeri liian tiukka, sillä oikeassa maailmassa on tällä hetkellä pärjääviä yrityksiä, jotka ovat joutuneet koronan takia vaikeuksiin ja joilla todella on maksuohjelma verottajan kanssa, ja he uhkaavat jäädä niin sanotusti nollille, ja se saattaa kaataa joissakin tapauksissa näitä yrityksiä. Silloin realisoituvat useiden satojentuhansien henkilökohtaiset vastuut. En tiedä, onko se oikein vai väärin, mutta tämän puheenvuoron minä käytän sen takia, että valiokunnassa voidaan kiinnittää huomiota tähänkin asiaan, mikä on se oikea tilanne. Jos tämä näin menisi, että nekin yritykset saisivat sittenkin tukea, joilla Verohallinnon kanssa on joku maksuohjelma, niin katsottaisiin vähän sitä historiaa ja muuta ja sitä, ovatko ne vasta aloittaneet ja ketkä ne omistajat siellä takana ovat ja onko heidän historiansa ikään kuin moitteeton. Voisi vähän pohtia tietyn näköistä väljyyttä tällekin kustannustuelle, ettei hyviä yrityksiä sitten mene konkurssiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

13.57 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Me olemme olleet kustannustukea käsittelemässä useain kertaan tässä salissa, ja koko ajan siihen on tehty joitakin parannuksia — onneksi, koska näyttää siltä, että tuet eivät ole kovin hyvin kohdentuneet ja erityisesti pienet yritykset ovat jääneet niitä vaille.

Lakiesityksen esittelytekstistä käy ilmi muun muassa sellainen asia, että yrityksistä, joiden vuosittainen liikevaihto on enintään 70 000 euroa, on myönteisiä päätöksiä tehty vain 8—20 prosentille hakeneista yrityksistä. No, nyt hyvä parannus, mikä tässä kustannustuesta näyttää olevan, on se, että kun pääosa näistä hylkypäätöksistä, mitä on tehty, on tullut sen takia, että tuki olisi jäänyt alle 2 000 euron, niin nyt tämä ei ole enää este vaan sen 2 000 euroakin voi saada.

Nyt tässä tämä liikevaihdon alenemaprocentti näyttää olevan edelleen 30 prosenttia, ja aika monelta yritykseltä on tullut toive, että se saisi olla pienempi, että 20 prosenttiakin on jo merkittävä pudotus.

Sitten nostan esiin saman asian kuin edustaja Eestilä tuossa aiemmin elikkä sen, että jos on Verohallinnon kanssa ollut maksuohjelma aikaisemmin, niin ei se tarkoita välttämättä sitä, että yritys olisi sinällään konkurssikypä ja tuhoon tuomittu, vaan kyllä sillä voi olla silti hyvä tulevaisuus edessään, mutta nyt on sitten tämä koronatilanne tullut sitä tilannetta heikentämään. Näin ollen en pidä sitä perusteltuna, että pelkästään se maksuohjelma olisi este kustannustuen saamiselle.

Ja sitten, arvoisa puhemies, meillä on myöskin aloja, kuten musiikkiala, tapahtuma-ala, matkatoimistoala ja niin edelleen, jotka ovat hyvin vähän toistaiseksi onnistuneet näitä tukia saamaan, ja tukien saaminen on myöskin ollut hyvin sirpaleista ja eri tahoilta haettavissa. Elikkä nämä alat ovat edelleen hätää kärsimässä, ja toivoisin, että ne tulisivat tässä hyvin kohdelluiksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

Pääasiassa olen tyytyväinen siitä, että työ- ja elinkeinoministeriö on havahtunut tähän yritysten tilanteeseen ja ahdinkoon ja edelleen ainakin yrittää tuottaa näitä parempia tukipaketteja, ja sitä sitten arvioimme talousvaliokunnassa edelleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee.

14.00 Hussein al-Taee sd: Arvoisa puhemies! Tosiaan talousvaliokunnassa näitä on pohdittu paljonkin, ja tässä on tullut tähän kustannustuki kolmoseen hyviä parannuksia, mitä on toivottu.

Annan yhden esimerkin musiikkialasta. Kun kuulimme tapahtuma-alan ahdingon, niin eivät ne suuret järjestäjät koko kompensatiota eivätkä korvausta saaneet tietenkään, mutta saivat kuitenkin jotakin, ja sitten kun katsottiin, meneekö tämä korvaus sitten myös niille muille, jotka sillä alalla toimivat tavallaan sen tapahtuman alla, eli kaikille niille alihankkijoille ja sitten heillä töissä oleville henkilöille, niin huomattiinkin nopeasti, että esimerkiksi hyvin moni valoja hoitava henkilö tai lavaa rakentava henkilö tai muu ei saanut minäkäänlaista kompensatiota eikä korvausta ja jäi puille paljaille, vaikka tapahtuma-alaan laitettiinkin valtavia summia — ei sataprosenttista korvausta, mutta kuitenkin paljon, tai kuulosti olevan paljon. Tässä kohtaa tämä kustannustuki kolmonen totta kai katsoo myöskin sinne, ja se on viesti siitä, että alaa ja näitä erilaisia ihmisiä on kuultu ja kuunneltu ja parannus on tapahtunut.

Mutta sitten näkisin myöskin, että siellä musiikkialalla ja muillakin aloilla, ravintola-alallakin, alkaa jo olla vähän niin kuin semmoista turnausväsymystä, ettei enää jakseta täytellä niitä lappuja eikä niitä hakemuksia, on sen tyyppinen ilmapiiri, että jos menee, niin menköön, ja katsotaan sitten uudestaan, kun tilanne vähän raukenee tai muuta. Tässä kohtaa soisin — niin kuin edustaja Eestilä aikaisemmassa puheenvuorossaan sanoi, että kaikki liittyy kaikkeen — että panostettaisiin mielenterveystyöhön, kaikkeen tämmöiseen etupainotteiseen, ennakoivaan työhön. Me voisimme katsoa, voidaanko me ohjata resursseja uusyrityskeskuksiin ja täytellä näitä hakemuksia, voidaanko me verotiedoista ottaa — verottaja voi soittaa ennakkoon ja kysyä näiltä ihmisiltä, että miten teillä meni tämä kuukausi, entäs seuraava kuukausi — ja voidaanko ohjata myöskin sinne resursseja, jotta nekin ihmiset, nekin yrittäjät — siis täytyy aina kumartaa yrittäjiä, sillä se vaatii uskomatonta rohkeutta tässä maassa olla yrittäjä — jotka ovat nyt kärsineet henkisesti tästä kaikesta ja kokevat, että nyt eivät enää jaksa millään, kokevat, että valtiovalta, virkamiehistö soittaa heidän peräänsä ja kysyy, mitä teille kuuluu. Meillä on valtavasti nyt tällä hetkellä lomautettua väkeä erilaisissa kunnissa ja kaupungeissa ja virastoissa ja ties missä. Me voitaisiin semmoisella matalalla kynnyksellä kutsua näitä ihmisiä takaisin ottamaan sen puhelimen käteen ja käymään tätä keskustelua.

Olen huomannut, että eräät bulvaanit, jotka sanovat täyttävänsä näitä hakemuksia yrittäjien puolesta, erityisesti siis myöskin maahanmuuttajayrittäjien puolesta, jotka eivät tätä meidän byrokratiaviidakkoamme taida, ottavat 35 prosenttia, jopa 50 prosenttia näistä avustuksista itselleen...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän puhujaa siirtymään puhujakorokkeelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 20/2021 vp

...jolloin siitä jää hyvin vähän sitten sille yrittäjälle. Tässä kohtaa toivoisin kovasti, että me etupainotteisesti lähdettäisiin etsimään ja hakemaan näitä yrittäjiä ja autettaisiin heitä mahdollisuuksiemme mukaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Muistuttaisin siitä, että 3 minuuttia on se aika, minkä voi puhua paikalta, ja sen jälkeen tulee siirtyä puhujakorokkeelle. — Seuraava puheenvuoro, edustaja Hoskonen.

14.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys yritysten määräraikaisesta kustannustuesta on erittäin ajankohtainen ja hyvä hallituksen esitys. Tämän rahoituksen tarkoituksena tietenkin on siltarahoitus, jolla yrityksen toimintakyky yritetään turvata parhaan mukaan sen tilanteen edessä, missä parhaillaan tämän koronan takia olemme. Jokainen ymmärtää ja tietää sen, että kysymyksessä ei tietenkään ole se tuki, jolla ollaan korvaamassa yrityksen rajusti pienentynyttä liikevaihtoa, ei, vaan ollaan korvaamassa niitä kustannuksia, mitä kiinteitä kustannuksia yrittäjällä on, että yrittäjä selviäisi tämän vaikean ajan yli, ja sitten kun on kuitenkin perusteltua olettaa ja uskoa siihen, että tämäkin vaikeus pikkuhiljaa voitetaan, niin sitten se yritys on selvinnyt tämän pahan ajan yli ja alkaa taas toimia ja tuottaa yhteiskunnallemme ja kansalaisille lisäarvoa parhaansa mukaan. Sehän tämän lakiesityksen perimmäinen tarkoitus on, ja sen takia, arvoisa rouva puhemies, toivon, että otettaisiin Suomessa vakavasti tämä rokotteiden kehittäminen.

Minun on ollut vaikea ymmärtää sitä, että kun meillä itse asiassa on tässä maassa valtaavan paljon osaamista, niin jos saisimme nämä rokotehommat itse tässä maassa kuntoon, niin se auttaisi tähän talouteen välittömästi ja takaisi sen kriisinsietokyvyn tulevissa kriiseissä, koska aivan varmaa on, että tämä muuntovirus, koronavirus, joka on nyt maailmantalouden syössyt tällaiseen tilanteeseen, missä olemme, on varmaan alansa ensimmäisiä tällaisia viruksia mutta ei varmasti ole viimeinen. Näitä tulee, ja miten paljon niitä tulee, sitä emme tiedä, mutta siihen varautuminen oman rokotetuotannon aikaansaamiseksi olisi äärimmäisen välttämätöntä.

Toinen huolestuttava tieto, minkä tänä aamuna lehdestä luin näistä meidänkin paljon käyttämistämme hengityssuojaimista, on se, että kaikki tulee nykyisin Kiinasta, ja sille kotimaiselle tuotannolle, joka suurella väellä ja vaivalla noin vajaa vuosi sitten pantiin pystyyn, ei ole tullut tilauksia. Se meinaa se kotimainen työ nyt loppua, kun ei ole tilauksia. Kannattaisi meidän suomalaisten pikkuisen joskus ajatella ja ennen kaikkea täällä eduskunnassa pitää suomalaisten puolta enemmän. Me olemme juosseet kaiken maailman ulkomaisten energioidenkin perässä ja lakkauttaneet omaa energiantuotantoamme. Tämä meno ei kyllä pitkään jatku, eli tähän pitää nyt tulla ne suomalaisen väriset aurinkolasit silmien eteen ja hyvin äkkiä. — Ei muuta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.